

Κριτήρια επιλογής περιοχών του ετθα

Ο Κανονισμός για το ΕΤΘΑ (άρθρο 18 (ζ)) απαιτεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα να περιλαμβάνει «κατάλογο των κριτηρίων επιλογής των αλιευτικών περιοχών και των περιοχών υδατοκαλλιέργειας» (ενότητα 5.1.2 του Υποδείγματος Επιχειρησιακού Προγράμματος). Ο σκοπός αυτής της απαίτησης είναι να αναλυθεί το κύριο σημείο εστίασης της Προτεραιότητας 4 της Ένωσης, επισημαίνοντας ποιες περιοχές θεωρεί η Διαχειριστική Αρχή ως πλέον κατάλληλες για την εφαρμογή της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων και γιατί.

Η παρούσα ενότητα των ερωτήσεων έχει ως στόχο να βοηθήσει τη Διαχειριστική Αρχή στον καθορισμό αυτού του σημείου εστίασης και στην περιγραφή του εντός του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Δίδονται απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1. Τι θα πρέπει να αναφέρω στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σχετικά με τα κριτήρια επιλογής των αλιευτικών περιοχών και των περιοχών υδατοκαλλιέργειας;**
- 2. Τι είδους κριτήρια μπορώ να χρησιμοποιήσω;**
- 3. Γιατί δεν μπορώ να συμπεριλάβω στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έναν προκαθορισμένο κατάλογο περιοχών;**
- 4. Μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμα τα μεγάλα λιμάνια (άνω των 150 000 κατοίκων);**
- 5. Πώς μπορώ να λάβω υπόψη τις περιφερειακές διαφορές;**
- 6. Ποια ζητήματα θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση καθορισμού των κριτηρίων επιλογής των αλιευτικών περιοχών;**

1. Τι θα πρέπει να αναφέρω στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σχετικά με τα κριτήρια επιλογής των αλιευτικών περιοχών και των περιοχών υδατοκαλλιέργειας;

Σύμφωνα με τον Κανονισμό για το ΕΤΘΑ (άρθρο 3.2.5), ως περιοχή αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοείται «μια περιοχή η οποία βρέχεται από θάλασσα, ποταμό ή λίμνη ή περιλαμβάνει τεχνητές λίμνες ή εκβολές ποταμού και στην οποία ουσιαστικό ποσοστό του πληθυσμού απασχολείται στον τομέα της αλιείας ή της υδατοκαλλιέργειας, είναι δηλαδή λειτουργικά συνεκτική από γεωγραφική, οικονομική και κοινωνική άποψη και έχει οριστεί ως τέτοια από το κράτος μέλος».

Η Διαχειριστική Αρχή θα μπορούσε, κατ' αρχήν, να θεωρήσει όλες τις αλιευτικές περιοχές και τις περιοχές υδατοκαλλιέργειας ως επιλέξιμες για τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, αλλά οι περισσότερες Διαχειριστικές Αρχές εστιάζουν τη χρηματοδότηση του ΕΤΘΑ στις περιοχές εκείνες στις οποίες η εφαρμογή της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων θα επιφέρει τα μεγαλύτερα οφέλη για τις αλιευτικές περιοχές, σε σχέση με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω περιοχές και τις προοπτικές τους για ανάπτυξη και δημιουργία θέσεων εργασίας. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, η Διαχειριστική Αρχή θα πρέπει να προσδιορίσει τι είδους κριτήρια θα χρησιμοποιήσει για τη συγκεκριμένη επιλογή πολιτικής. Ο σκοπός δεν είναι να συμπεριληφθεί ένας κατάλογος περιοχών στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, εφόσον ο καθορισμός συγκεκριμένων ορίων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε τοπικό επίπεδο (βλέπε παρακάτω), αλλά να αναλυθούν οι παράγοντες που θα ληφθούν υπόψη προκειμένου να καθορισθεί εάν μια δεδομένη περιοχή είναι επιλέξιμη για τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων ή όχι.

2. Τι είδους κριτήρια μπορώ να χρησιμοποιήσω;

Τα κριτήρια επιλογής περιοχής μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής:

- › κριτήρια περιγραφής του μεγέθους και της σημασίας του αλιευτικού κλάδου και του κλάδου υδατοκαλλιέργειας (απασχόληση, αριθμοί και μέγεθος σκαφών ή τεχνητών λιμνών, είδος και τύπος αλιείας, εκφορτώσεις/μέγεθος παραγωγής, αξία...),
- › κριτήρια περιγραφής της φυσιογνωμίας της περιοχής: παράκτια, παρόχθια, παραποτάμια ή παραλίμνια, προστατευόμενες περιοχές, μέγιστος και ελάχιστος πληθυσμός, πυκνότητα πληθυσμού, πληθυσμιακή μείωση, απομακρυσμένες περιοχές,
- › κριτήρια που σχετίζονται με τη συνεκτικότητα της περιοχής παρέμβασης – την πιθανότητα περιοχών που χωρίζονται από λίμνες ή είναι διάσπαρτες κατά μήκος μιας ακτής, την κάλυψη μεγαλύτερων λιμένων και οικισμών (βλέπε παρακάτω).

Κατά τη διαμόρφωση των εν λόγω κριτηρίων, η Διαχειριστική Αρχή πρέπει να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία που παρέχονται στους δείκτες πλαισίου (απαιτούνται για την ενότητα 2.2. του Υποδείγματος Επιχειρησιακού Προγράμματος).

Παράδειγμα: Τα κριτήρια επιλογής περιοχών του ΗΒ (2007-2013) περιλαμβάνουν τα εξής:

- › χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού
- › αλιεία σε πτωτική πορεία
- › μικρές αλιευτικές κοινότητες
- › τουλάχιστον ένα ενεργό αλιευτικό λιμάνι (Αγγλία)

3. Γιατί δεν μπορώ να συμπεριλάβω στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έναν προκαθορισμένο κατάλογο περιοχών;

Οι οδηγίες για το Υπόδειγμα Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΤΘΑ που εξέδωσε η Επιτροπή ως συμπλήρωμα του Εκτελεστικού Κανονισμού 771/2014, καθιστούν σαφές ότι οι Διαχειριστικές Αρχές δεν πρέπει να συμπεριλάβουν στο Επιχειρησιακό τους Πρόγραμμα έναν κλειστό κατάλογο περιοχών. Ο κατάλογος κριτηρίων πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των τύπων των περιοχών που είναι επιλέξιμες για υποστήριξη, αλλά όχι των ίδιων των περιοχών.

Εξ' ορισμού, η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων είναι μια διαδικασία εκ των κάτω προς τα άνω, η επιτυχία της οποίας εξαρτάται από τη δυνατότητα δημιουργίας αποτελεσματικών συμμαχιών μεταξύ τοπικών φορέων που μοιράζονται κοινούς στόχους. Αυτό απαιτεί διαπραγματεύσεις σε τοπικό επίπεδο προκειμένου να διασφαλιστεί η πραγματική δέσμευση των κύριων οργανισμών και ενδιαφερόμενων φορέων που δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια. Ο καθορισμός συγκεκριμένων ορίων της περιοχής θα είναι το αποτέλεσμα των εν λόγω διαπραγματεύσεων. Τα κριτήρια καθορισμού επιλέξιμων περιοχών δεν πρέπει να το προκαθορίζουν αυτό ή να επιβάλλουν τεχνητές λύσεις οι οποίες ενδέχεται να αποδειχθούν ανεφάρμοστες στην πράξη.

4. Μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμα για τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων τα μεγάλα λιμάνια (άνω των 150 000 κατοίκων);

Σε ορισμένες χώρες, το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης στην αλιεία και οι περισσότερες απώλειες θέσεων εργασίας στον αλιευτικό κλάδο σημειώνονται στα μεγάλα λιμάνια. Εάν η Διαχειριστική Αρχή θεωρεί ότι η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων θα μπορούσε να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο αντιμετώπισης των προκλήσεων στις εν λόγω περιοχές, κάτι τέτοιο θα μπορούσε να επιτραπεί. Ωστόσο, η εξαίρεση αυτή πρέπει να γίνει αποδεκτή από την Επιτροπή στη συμφωνία εταιρικής σχέσης και πρέπει να αιτιολογηθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, συμπεριλαμβάνοντας και μια ανάλυση από τη Διαχειριστική Αρχή της μεθόδου που θα χρησιμοποιηθεί προκειμένου να αποφευχθεί η διασπορά των κονδυλίων σε περίπτωση που καταστεί επιλέξιμη μια τέτοια μεγάλη περιοχή.

5. Πώς μπορώ να λάβω υπόψη τις περιφερειακές διαφορές κατά τη διαμόρφωση των κριτηρίων καθορισμού των αλιευτικών περιοχών στο Επιχειρησιακό μου Πρόγραμμα;

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η αλιεία και οι αλιευτικές περιοχές μπορεί να διαφέρουν σημαντικά στο εσωτερικό μιας χώρας. Ως εκ τούτου, κάθε περιφέρεια σε μια χώρα με περιφερειοποιημένη δομή μπορεί να αποφασίσει να χρησιμοποιήσει διαφορετικά κριτήρια. Κατ' αρχήν, αυτό είναι δυνατό, με την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προσέγγιση αιτιολογείται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ότι η ενότητα δεν υπερβαίνει συνολικά τους 7 000 χαρακτήρες. Μια πιθανή λύση θα ήταν να συμπεριληφθεί ένας πίνακας (σε παράρτημα ή εντός του Επιχειρησιακού Προγράμματος) που θα επισημαίνει τα γενικά κριτήρια και τα συγκεκριμένα περιφερειακά κριτήρια, εφόσον είναι απαραίτητα.

6. Ποια ζητήματα θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση καθορισμού των κριτηρίων επιλογής των αλιευτικών περιοχών;

Κατά την ανάπτυξη των κριτηρίων καθορισμού των επιλέξιμων αλιευτικών περιοχών, οι Διαχειριστικές Αρχές πρέπει να λάβουν υπόψη τους τα παρακάτω σημεία:

- ▶ Τι προσπαθώ να επιτύχω με την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στις αλιευτικές περιοχές και ποιον προσπαθώ να υποστηρίξω; Για παράδειγμα, είναι οι αλιευτικές κοινότητες ο κύριος στόχος ή απλώς ένα σημαντικό τμήμα της ευρύτερης παράκτιας ανάπτυξης; Θέλω να υποστηρίξω ολόκληρη την αλιευτική κοινότητα ή μόνο εκείνους που αντιμετωπίζουν τις περισσότερες δυσκολίες;
- ▶ Πόσοι πόροι είναι διαθέσιμοι για την Προτεραιότητα 4 της Ένωσης και πόσες FLAG μπορούν να χρηματοδοτηθούν; Οι χώρες με περιορισμένους πόρους σε σχέση με τις πιθανές περιοχές μπορεί να θελήσουν να εφαρμόσουν πιο εστιασμένα κριτήρια επιλογής περιοχών.
- ▶ Τι αντίκτυπο θα έχουν τα κριτήρια σε διάφορα τμήματα της αλιευτικής κοινότητας ή της δραστηριότητας της FLAG; Για παράδειγμα, τα κριτήρια που βασίζονται στον αριθμό των σκαφών μπορεί να ευνοούν την αλιεία μικρής κλίμακας, ενώ εκείνα που βασίζονται στις εκφορτώσεις μπορεί να ευνοούν την αλιεία μεγαλύτερης κλίμακας: οι περιορισμοί στον πληθυσμό μπορεί να αποκλείουν μεγάλα λιμάνια με το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης στον αλιευτικό κλάδο ή σημαντικές αγορές για τα αλιευτικά προϊόντα.

Εκδότης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας, Γενικός Διευθυντής.

Αποποίηση ευθύνης: Μολονότι η Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας είναι υπεύθυνη για τη συνολική παραγωγή του παρόντος εγγράφου, δεν φέρει την ευθύνη για το περιεχόμενο ούτε εγγυάται την αξιοπιστία των στοιχείων.